

[Riishøj]

med flyselskaberne frem, og man kan jo i dette tilfælde fremdrage adskillige andre eksempler.

Efter Afghanistan vedtog vi jo rent faktisk nogle sanktioner over for Sovjetunionen og over for Polen, som så blev gennemført i lovsform med strenge sanktionsbestemmelser. Vi har flere gange i sådanne sager gennemført sanktioner med lovkraft, som har haft de arbejdsretlige og lovgivningsmæssige konsekvenser, der følger af, at man har indført sanktioner. I den danske lovgivning følger vi jo Co-combestemmelserne i Øst-Vest-handelen. Det har også nogle ganske bestemte lovgivningsmæssige konsekvenser, hvis man bryder disse bestemmelser, og det er helt op til 14 års fængsel.

Man har således i dansk lovgivning tradition for at behandle sanktioner. Problemet er bare, at denne regering, når det gælder Sydafrika, ikke vil følge folketingsflertallets ønske om at tage sanktioner i tilfældet Sydafrika lige så alvorligt, som når det gælder andre typer af sanktioner, og det er altså det, et folketingsflertal nødvendigvis må pålægge regeringen at gøre.

Som sagt er det meget let at tilbagevise de borgerlige partiers indvendinger mod dette forslag. De bundes i udenrigspolitik, og så bruges der nogle arbejdsretlige, tekniske argumenter for at gå imod forslaget.

Hr. Fischer nævnte tilfældet med Wienerkonventionen, men igen er det altså sådan, at Sydafrika ikke i internationale organisationer har normale medlemsrettigheder, idet landet bryder de internationale retsregler.

Hr. Ejner Larsen har svaret på hr. Skrumsager Skaus bemærkninger om, at det står lønmodtagerne frit for at blive indklaget for Arbejdsretten og blive dømt for Arbejdsretten. Det er altså en særlig form for frihed, som lønmodtagerne har i denne sag, og det er så Venstres bud på frihed.

Vi har konstateret, at der ikke er flertal i Folketinget for at lukke det sydafrikanske generalconsulat, og det er derfor, vi har fremsat forslaget i denne form. Det er for at få i hvert fald den næstbedste løsning på dette problem.

Jeg har nævnt spørgsmålet om universalitetsprincippet i begyndelsen af mit indlæg, og som jeg nævnte, er der altså afvigelser fra det. Der er også en række lande, Australien og i hvert fald New Zealand og Indien – det er altså ikke alene østeuropæiske lande – som har brudt med Syd-

afrika og har valgt at lukke generalkonsulatet for Sydafrika i deres lande. Der er derfor for mig at se ikke noget folkeretligt i vejen for, at man gør det, men der er altså ikke flertal for at gøre det, og det er altså også det, der ligger til grund for forslaget.

Man kunne f.eks. godt opfylde universalitetsprincippet i den form, at man løser rent tekniske spørgsmål på ambassaderne i nabolandene og så i øvrigt giver ANC en direkte diplomatisk status, sådan som f.eks. svenskerne og nordmændene har gjort det, i hvert fald med hensyn til diplomatisk status.

Men det er altså ikke det, vi drøfter i dag. Vi drøfter spørgsmålet om, at det arbejdsretlige system ikke skal gælde over for lønmodtagere, som mener, at det er imod deres ære at arbejde for Sydafrika, ligesom det er imod folketingsflertallets tolkning af Danmarks ære internationalt at arbejde for Sydafrika.

Det er rigtigt, som fru Annette Just nævnte, at dette jo gælder principielt. Det gælder altså også i det tilfælde, at en virksomhed pålægger en medarbejder at udføre nogle opgaver i Sydafrika. Der er jo danske selskaber, der arbejder i Sydafrika. Vi har tidligere haft en sag med en medarbejder hos Pasilac, som ikke var meget for at tage til Sydafrika, en meget loyal medarbejder i øvrigt, som også fik problemer på sin arbejdsplads. Denne ret vil naturligvis også dække den type sager, ikke alene spørgsmålet om generalkonsulatet; det er selvfølgelig en generel sag med hensyn til at arbejde for Sydafrika.

Det afgørende for os er naturligvis, at der er flertal for intentionerne i forslaget. Vi skal nok prøve at finde frem til en fornuftig form, sådan at vi undgår, at det flertal i Folketinget, der har vedtaget disse sanktionslove, kommer i karambolage med lønmodtagere, der mener, at det også er imod deres samvittighed at udføre opgaver til fordel for Sydafrika. Det må i det mindste være en frivillig sag.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg synes, at hr. Riishøjs fortolkning af debattens forløb var en lille smule overraskende. Når man læser indledningen til lovforslaget, står der jo, at man »opfordrer regeringen til at sikre lønmodtagernes ret til at nægte at arbejde for Sydafrika efter følgende retningslinjer«. Men hvis vi snakker om arbejde her i landet,